

УДК 303.094.7:631.145

*В. А. Касьянова,**кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри інформаційних систем і технологій, Одеський державний аграрний університет*

АНАЛІЗ СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У статті проведено аналіз стану виробництва продукції легкої промисловості Одеської області в 2011 році. Спираючись на теорію побудови рядів динаміки, зроблено прогноз виробництва основних видів продукції легкої промисловості на основі відповідних показників за 2003—2011 роки.

This paper analyses light industry production in Odessa region in 2011. Using the time series theory the production forecast of main kinds of light industry products is made based on appropriate indicators of 2003—2011.

Ключові слова: аналіз, виробництво, ряди динаміки, прогноз.

Key words: analysis, production, time series, forecast.

ВСТУП

Легка промисловість є однією з найважливіших серед галузей виробництва непродовольчих товарів. Продукція легкої промисловості забезпечує населення тканинами, одягом, взуттям та іншими предметами споживання, а також використовується в інших галузях промисловості у вигляді сировини і допоміжних матеріалів (у харчовій галузі, машинобудуванні та ін.). Найбільш тісні зв'язки вона має із сільським господарством і хімічною промисловістю — основними постачальниками сировини для галузі, а також машинобудуванням.

Галузь об'єднує в собі виробництво готових текстильних виробів, крім одягу, інших текстильних виробів, трикотажних виробів, виробництво одягу та взуття.

ПОСТАНОВКА ЗАДАЧІ

Проаналізувати стан виробництва основних видів продукції легкої промисловості Одещини в 2011 році і порівняти з 2010 роком. Аналіз проводиться за такими основними напрямками: виробництво і реалізація, інвестиції, фінансовий стан, зовнішньоекономічні зв'язки.

Прогноз показників виробництва основних видів продукції легкої промислової на 2012 рік зроблений в натуральних одиницях виміру на основі рядів динаміки.

При аналізі показників галузі легкої промисловості дуже важко визначити тенденцію, напрямок розвитку в часі, прогнозне значення показника. Тенденція показників виявляється за допомогою графічного аналізу та

значення коефіцієнта детермінації. Для тих значень показника, для яких була виявлена тенденція, зробили точковий прогноз, а в деяких випадках зроблено прогноз у вигляді інтервалу.

РЕЗУЛЬТАТИ

За підсумками роботи підприємств легкої промисловості у 2011 р. Одеська область посіла третє місце в Україні, поступившись лише Рівненській та Дніпропетровській областям, та перше місце у південному регіоні за обсягами виробництва, які збільшились на 25,8%. У цілому по Україні у 2011 р. було зафіксовано збільшення обсягів виробництва продукції легкої промисловості на 7,6%.

Перше місце Одеської області серед південних регіонів за обсягами виробництва є характерним для підприємств легкої промисловості протягом останніх трьох років.

У 2011 р. порівняно з 2010 р. значний приріст обсягів виробництва одержано на підприємствах з виробництва шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів, а саме з виробництва взуття, на 52,8%. Основним виробником взуття в Одеській області є ТОВ "Белста". Підприємство засновано 30 червня 2005 р., введення в експлуатацію і випуск продукції розпочато з січня 2007 р. З початку випуску продукції "взуття домашнє та дорожнє" по ГОСТ 1135-88 на фабриці освоєно більше 1000 моделей на основі підшви з полівінілхлориду та поліуретану. Верх взуття виготовляється з текстильного матеріалу, синтетичної шкіри, а також комбінації цих матеріалів. Вироби виготовляються клейовим методом кріплення і прямим припливом. З метою поліпшення якості своєї продукції і нарощування обсягу виробництва, на наявних виробничих площах проводиться впровадження нового технологічного обладнання та поліпшення умов праці. Виробництва взуття на фабриці забезпечує 16 ділянок, чисельність працюючих складає більше 1000 осіб. За виробництвом домашнього і дорожнього взуття ТОВ "Белста" зарекомендувало себе як виробник якісної, комфортної, стильної по дизайну і кольоровій гамі чоловічого та жіночого взуття.

У цілому за 2011 р. у порівнянні з попереднім роком по Одеській області виробництво взуття зросло в 1,7 рази, у тому числі — у 2,0 рази взуття з верхом зі шкіри натуральної чи композиційної (на 84,7 тис. пар), також зросло виробництво взуття з підшвою з гуми та полімерних матеріалів і взуття з верхом з текстильних матеріалів.

У текстильному виробництві обсяги виробництва збільшились на 18,3%, в основному, за рахунок збільшення виробництва готових текстильних виробів, крім одягу, тут збільшилося на 22,9%, трикотажних виробів — на 14,6%. Однак у виробництві інших текстильних виробів спостерігався спад.

У виробництві трикотажних виробів збільшення відбулося за рахунок зростання випуску панчішно-шкарпеткових виробів на 49,9%, у тому числі шкарпеток — у 2,6 рази, панчіх та напівпанчіх — у 2,5 рази, однак зменшилось виробництво колготок на 47,4%. Найбільш вагомим виробником цієї продукції був ТОВ "НКС". У той же час, зменшилось виробництво трикотажних светрів, джемперів, пуловерів та аналогічних виробів на 9,8%.

У виробництві готових текстильних виробів збільшилось виробництво брезенту, навісів та тентів на 17,7%, різних текстильних виробів — на 14,0%, однак зменшилось виробництво постільної білизни на 39,3%.

У виробництві одягу, хутра та виробів з хутра за підсумками 2011 р. приріст обсягу виробництва склав 10,7% за рахунок збільшення виробництва одягу з текстилю. Виробництво одягу з текстилю в Одеській області представлено наступними класами: виробництво робочого одягу, верхнього одягу, спіднього одягу і іншого одягу та аксесуарів.

У виробництві робочого одягу збільшилось виробництво жіночого та дівчачого, чоловічого та хлопчачого робочого одягу у 4,1 рази (кожного), чоловічих та хлопчачих робочих брюк, бриджив, шортів — у 2,6 рази, чоловічих та хлопчачих робочих піджаків, курток та блейзерів — на 54,4%. Однак зменшилось виробництво чоловічих та хлопчачих робочих напівкомбінезонів з нагрудниками та бретелями на 17,9%, чоловічих та хлопчачих робочих комплектів і костюмів — на 8,3%. Важливим виробником робочого одягу в регіоні є ТОВ "Тімдресс Дебетекс", яке поступово нарощує обсяги виробництва та розширює асортимент продукції.

У виробництві верхнього одягу збільшилось виробництво жіночих та дівчачих спідниць та спідниць-брюк на 42,6%, жіночих та дівчачих жакетів та блейзерів, піджаків, курток типу піджаків, джемперів з тканини — на 39,7%, жіночих та дівчачих брюк та бриджив з тканини — на 33,0%, верхнього трикотажного одягу — на 15,5%. У той же час зменшилось виробництво чоловічих та хлопчачих піджаків та блейзерів, курток типу піджаків, джемперів та ана-

логічних виробів з тканини на 81,9%, чоловічих та хлопчачих пальт, напівпальт, накидок, плащів, курток теплих типу "парки" чи "аляски" — на 66,7%, жіночих та дівчачих пальт, напівпальт, накидок, плащів, курток теплих типу "парки" чи "аляски" — на 38,6%, жіночих та дівчачих костюмів з тканини — на 27,7%, чоловічих та хлопчачих брюк та бриджів з тканини — на 21,1%, чоловічих та хлопчачих костюмів з тканини — на 10,6%.

У виробництві спіднього одягу збільшилось виробництво жіночих та дівчачих блузок, тунік, батників, сорочок з тканини на 27,8%. Водночас зменшилось виробництво чоловічих та хлопчачих сорочок з тканини на 56,9%, спіднього трикотажного одягу — на 42,2%, у тому числі трикотажних жіночих та дівчачих блузок, тунік, батників, сорочок — на 28,8%.

Нині на легку промисловість великий вплив справляє науково-технічний процес. Це відбивається, перш за все, на концентрації текстильного виробництва, зміні його сировинної бази. Натуральні волокна поступово витісняються хімічними. Велика кількість тканин виробляється із сумішей натуральних і хімічних волокон. Так, 99,5% жіночих та дівчачих костюмів з тканини, 95,9% чоловічих та хлопчачих костюмів з тканини, 95,2% жіночих та дівчачих суконь, сарафанів з тканини, 86,5% жіночих та дівчачих брюк та бриджів з тканини в Одеській області виготовлено із синтетичних волокон.

У виробництві іншого одягу та аксесуарів збільшилось виробництво чоловічих та хлопчачих спортивних костюмів та іншого одягу з тканини на 45,6%, капелюхів та інших головних уборів — на 28,5%, трикотажного одягу та доповнення до нього для маленьких дітей зростом не більше 86 см — на 24,1%. Однак зменшилось виробництво одягу та доповнення до нього для маленьких дітей зростом не більше 86 см з тканини на 60,0%, трикотажних спортивних костюмів — на 41,3%, рукавичок, рукавиць та мітенок з тканини — на 17,6%.

Єдиним виробником трикотажного одягу та доповнення до нього для маленьких дітей зростом не більше 86 см в Одеській області є ТОВ "ЮНА". Висока якість продукції підтверджена дипломами національних конкурсів. Йому була вручена Грамота за вагомий внесок в соціально-економічний розвиток України, забезпечення реалізації державної політики у сфері захисту прав споживачів, стандартизації, метрології, сертифікації, підвищення якості і конкурентоспроможності вітчизняної продукції.

Підприємство постійно освоює нові технології, розширює асортимент і планує вийти на міжнародний ринок збуту. Засновники ТОВ "ЮНА" прагнуть до того, щоб малюки носили зручні, функціональні, зроблені виключно з натуральних матеріалів речі.

Одеська область лідирує серед південних регіонів України у виробництві чоловічих та хлопчачих, жіночих та дівчачих костюмів з тканини, взуття, крім спортивного та захисного. У виробництві суконь та сарафанів з тканини, спідниць та спідниць-брюк з тканини, жіночих та дівчачих брюк та бриджів з тканини, Одеська область посіла друге місце після Миколаївської області. 28,3% взуття, крім спортивного та захисного, та 6,9% жіночих та дівчачих жакетів та блейзерів, піджаків, курток типу піджаків, джемперів з тканини, вироблених в Україні за 2011 р., припало на підприємства Одеської області.

Однак у січні-серпні 2012 р. проти січня-серпня 2011 р. ситуація в області змінилася у гіршу сторону, зокрема обсяги виробництва легкої промисловості в регіоні зменшились на 13,1%. Основні причини: нестача власних та оборотних коштів для закупівлі сировини; руйнування інтеграції переробних підприємств та виробників сировини; відсутність потужного внутрішнього ринку внаслідок надмірного імпорту з сусідніх країн; недосконалість податків та банківсько-фінансової системи; диспаритет цін при міжгалузевому обміні продукції, подорожчання енергоносіїв; низька платоспроможність населення. Світові кризові явища відгукнулися і на легкій промисловості країни, в цілому зменшення обсягів становило 8,2%.

Водночас, слід відмітити позитивну динаміку обсягів, а саме уповільнення спаду виробництва з 27,9% у січні-березні 2012 р. до 13,1% у січні-серпні 2012 р.

Зниження виробництва у січні-серпні 2012 р. зафіксоване у виробництві трикотажних виробів на 87,6%. Припинення виробничої діяльності ТОВ "Торговий дім "Грегори Арбер" призвело до скорочення виробництва трикотажних светрів, джемперів, жилетів та аналогічних виробів машинного чи ручного в'язання на 97,1%, також внаслідок ліквідації підприємства ТОВ "НКС" значно зменшилось виробництво панчішно-шкарпеткових виробів.

У виробництві одягу з текстилю у січні-серпні 2012 р. проти січня-серпня 2011 р. зменшення становило 7,8%. Скоротилось виробництво жіночих та дівчачих спідниць та спідниць-

брюк — на 59,3%, жіночих та дівчачих брюк та бриджів — на 45,9%, жіночих та дівчачих жакетів та блейзерів, піджаків, курток типу піджаків, джемперів та аналогічних виробів з тканини — на 32,0%, чоловічих та хлопчачих сорочок з тканини — на 19,0%, жіночих та дівчачих блузок, тунік, батників, з тканини, верхнього трикотажу — на 11,2% (кожного). У той же час зросло виробництво жіночих та дівчачих суконь та сарафанів з тканини на 25,7%, чоловічих та хлопчачих брюк та бриджів з тканини — на 13,1%, жіночих та дівчачих костюмів з тканини — на 5,5%.

У 2011р. обсяги реалізації продукції легкої промисловості склали 251,3 млн грн., або 0,9% від загального обсягу реалізації промисловості (у 2010 р. відповідно 195,3 млн грн. та 0,6%). Частка обсягу реалізованої продукції легкої промисловості Одеської області у 2011 р. становила 2,5% від загальнодержавного обсягу.

Провідну роль в реалізації продукції зайняли підприємства по виробництву взуття (45,5%) та одягу (29,8%).

За січень-серпень 2012 р. реалізовано продукції легкої промисловості статистично великими та середніми підприємствами на суму 110,7 млн грн. або 0,7% від загального обсягу реалізації промисловості. Обсяги замовлень на виробництво продукції склали 11,5 млн грн., з них 48,6% — іноземні замовлення.

"Регіональною програмою розвитку промисловості Одеської області на 2011—2014 рр." перспективними напрямками розвитку легкої промисловості визначено:

— розширення та оновлення асортименту продукції, виробництво взуття домашнього і дорожнього, модернізація існуючого та закупівля імпортного взуттєвого спецобладнання, введення в дію дільниць для виробництва модельного взуття, збільшення обсягів експорту домашнього, дорожнього та модельного взуття на ТОВ "Белста";

— переорієнтація виробництва від давальницького до частково-давальницького, перехід на виробництво власної продукції — верхнього жіночого одягу на ТОВ "Балтська швейна фабрика";

— створення на ТОВ "Балтська швейна фабрика" професійної бази для підготовки учнів Балтського аграрно-технічного училища.

Серед напрямів розвитку легкої промисловості — розширення асортименту та освоєння нових видів товарів швейно-трикотажної промисловості, виробництво спеціального робочого одягу та взуття з підвищенням конкурентос-

проможності та якості продукції вітчизняних виробників.

Розвиток промисловості потребує вкладення інвестицій. Згідно останніх статистичних даних станом на 1 січня 2011 р., вартість основних засобів підприємств легкої промисловості за первісною вартістю становила 87,9 млн грн., що складало 0,5% вартості основних засобів промислових підприємств області. Знос основних засобів сягнув рівня 42,9%. Найвищий рівень зносу основних засобів спостерігався на підприємствах з текстильного виробництва — 50,6%. Коефіцієнт оновлення підприємств легкої промисловості становив 13,0% і збільшився у порівнянні з попереднім роком на 7,7%, що характеризує початок процесу оновлення основних засобів. Вартість основних засобів, на які повністю нарахована амортизація, у 2010 р. складала 1,7 млн грн.

Частка коштів, вкладених у розвиток цієї галузі у 2005—2011 рр., була незначною і коливалася у межах 0,1—0,3%. За 2011 р. на розвиток підприємств легкої промисловості було спрямовано 12,3 млн грн. інвестицій в основний капітал (0,8% від загального обсягу капіталовкладень у промисловість, у 2010 р. — 1,5%), що на 48,1% менше, ніж у попередньому році.

Основним джерелом фінансування залишаються власні кошти підприємств. У 2011 р. з Державного бюджету на розвиток підприємств легкої промисловості було виділено лише 0,5 млн грн., що становило 0,1% загального обсягу цих капіталовкладень по області.

За період з 2005 р. у технологічній структурі інвестицій в основний капітал спостерігалися зміни. У 2011 р. порівняно з попереднім роком спостерігалось значне зменшення частки витрат на придбання машин та обладнання та відповідне зростання частки витрат на будівельні і монтажні роботи (на 17,1 в.п.). Це наслідок того, що проводиться реконструкція та модернізація підприємств для випуску конкурентоспроможної продукції.

Більшу частку інвестицій в основний капітал було вкладено у розвиток підприємств з виробництва шкіри — 77,3% загального обсягу вкладень у легку промисловість (9,5 млн грн.), а також текстильне виробництво — 12,7% (1,6 млн грн.), у 2010 р. відповідно 38,2% та 3,8%. У 2011 р. значно скоротилися вкладення інвестицій у підприємства з виробництва одягу і становили 10,0% проти 58,0% у 2010 р.

Упродовж 2011 р. завершено будівництво та введено в експлуатацію потужності на підприє-

мствах легкої промисловості. Було проведено реконструкції цеху під виробництво 2100 тис. пар взуття та цеху під виробництво 24,5 тис. шт. робочого одягу.

На кінець 2011 р. обсяг прямих іноземних інвестицій у легку промисловість становив всього 2272,0 тис. дол. США, що дорівнює 0,2% від загального обсягу прямих інвестицій в область, і збільшився на 18,7 тис. дол. у порівнянні з відповідною датою 2011 р. (2253,3 тис. дол. та 0,2% відповідно). Ці кошти були вкладені в 12 підприємств області.

Прямі іноземні інвестиції надійшли з 9 країн світу. Найбільші капіталовкладення спрямували фірми зі Сполучених Штатів Америки — 1024,9 тис. дол. США, Китаю — 712,2 тис. дол., Нідерландів — 243,9 тис. дол., Туреччини — 123,1 тис. дол. та інших країн — 167,9 тис. дол. США.

У I півріччі 2012 р. на розвиток підприємств цього виду діяльності було спрямовано 1038 тис. грн. капітальних інвестицій, що на 29,1% більше відповідного періоду минулого року. Найвагомішу частку (98,0% загального обсягу у цей вид діяльності) було спрямовано у підприємства з виробництва шкіри (1017 тис. грн.).

На 1 липня 2012 р. обсяг прямих іноземних інвестицій у легку промисловість становив 1835,5 тис. дол. США, що дорівнює 0,1% від загального обсягу прямих інвестицій в область, і зменшився порівняно з початком року на 6,2 тис. дол.

Проблеми виробництва та реалізації виробленої продукції відобразилися на фінансовому стані підприємств легкої промисловості. За підсумками 2011 р., 63,0% підприємств легкої промисловості отримали прибуток до оподаткування у сумі 16,4 млн грн., тоді як 37,0% підприємств цього виду промислової діяльності одержали збиток у обсязі 3,1 млн грн. Таким чином, сальдований фінансовий результат до оподаткування по легкій промисловості за 2011 р. мав позитивне значення і становив 13,3 млн грн. прибутку, що у 3 рази менше прибутку, отриманого у 2010 р. Значною мірою на формування фінансового результату до оподаткування у легкій промисловості вплинув прибуток підприємств по виробництву шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів у сумі 10,3 млн грн., а це в 1,8 рази більше прибутку, отриманому у попередньому році. У підприємств текстильного виробництва, виробництва одягу, хутра та виробів з хутра прибуток, навпаки, значно зменшився (у 11,4 рази) і склав 3,0 млн грн.

Частка збиткових підприємств текстильного виробництва, виробництва одягу, хутра та виробів з хутра у 2011 р. збільшилась у порівнянні з 2010 р. на 1,2 в.п., тоді як у підприємств з виробництва шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів цей показник зменшився на 10,6 в.п. Обсяги збитків, отриманих збитковими підприємствами цих видів промислової діяльності, значно зменшились — у 2 рази та 6,4 рази відповідно.

Серед видів переробної промисловості легка промисловість є одним із самих рентабельних видів промислової діяльності. Так, рівень рентабельності операційної діяльності за 2011 р. становив 4,5%, хоча це на 1,5 в.п. менше, ніж у 2010 р. Рівень рентабельності промислових підприємств з текстильного виробництва, виробництва одягу, хутра та виробів з хутра склав 2,4 % (проти 5,1% у 2010 р.), а у підприємств з виробництва шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів цей показник є найвищим серед видів діяльності у переробній промисловості у 2011 р. і становив 7,2%.

У січні-червні 2012 р. майже дві третини (66,7%) великих та середніх підприємств легкої промисловості отримали прибуток до оподаткування у обсязі 4,7 млн грн., решта (33,3%) — отримали збиток 0,8 млн грн. Сальдований фінансовий результат до оподаткування по легкій промисловості за січень-червень 2012 р. склався позитивним і становив 3,9 млн грн. прибутку, що на 6,2% менше, ніж у відповідному періоді минулого року.

У той же час, частка збиткових великих та середніх підприємств та сума збитків, отриманих ними за звітний період, зменшилась у порівнянні з січнем-червнем 2011 р. на 2,4 в.п. та на 3,3 млн грн. відповідно.

За показником рівня рентабельності операційної діяльності за січень-червень 2012 р. легка промисловість посіла друге місце серед видів промислової діяльності у переробній промисловості. Рівень рентабельності операційної діяльності великих та середніх підприємств даного виду промислової діяльності за січень-червень 2012 р. склав 4,5%, хоча порівняно з аналогічним періодом минулого року рівень рентабельності зменшився на 5,0 в.п.

Зовнішньоекономічні зв'язки стають нині одним із важливіших факторів економічного зростання, структурних зрушень і підвищення ефективності національного виробництва.

У 2011 р. загальний обсяг експорту товарів легкої промисловості становив 16,2 млн дол.

Таблиця 1. Прогнозні значення показників виробництва основних видів продукції легкої промисловості Одещини

Види продукції	2011 р.	Прогнозні значення на 2012 р.
Білизна постільна, тис. шт.	18,7	126,3
Вироби панчішно-шкарпеткові трикотажні машинного чи ручного в'язання, тис. пар	2799,1	1025,8
Одяг верхній трикотажний, тис. шт.	197,8	219,8
Пальта, напівпальта, накидки, плащі, куртки теплі типу «парки» чи «аляски» чоловічі та хлопчачі з тканини, тис. шт.	2,2	5,1
Костюми чоловічі та хлопчачі з тканини, тис. шт.	19,3	12,0
Жакети та блейзери, піджаки, куртки типу піджаків, джемperi жіночі та дівчачі з тканини, тис. шт.	132,7	від 191,2 до 265,8
Сукні та сарафани жіночі та дівчачі з тканини, тис. шт.	14,7	13,1
Спідниці та спідниці-брюки жіночі та дівчачі з тканини, тис. шт.	42,5	від 80,2 до 138,7
Брюки та бриджі жіночі та дівчачі з тканини, тис. шт.	97,9	від 105,4 до 460,4
Взуття – всього, тис. пар	6863,4	від 6329,8 до 11703,9

США і зріс у порівнянні з 2010 р. на 17,5%. Товарну структуру експорту підприємств легкої промисловості формували текстильні матеріали та текстильні вироби, обсяг яких збільшився на 46,9% у порівнянні з попереднім роком і склав 9,3 млн дол. Текстильного одягу експортовано на суму 7,6 млн дол., що в 1,7 раза більше, ніж у 2010 р., взуття — відповідно на 5,5 млн дол. і у 1,5 раза. Проте зменшився експорт необробленої шкіри та шкіри вичищеної — на 64,0% і склав 1,4 млн дол., трикотажного одягу — на 4,0% і 1,2 млн дол. Головними споживачами товарів нашого регіону виступали фірми з Російської Федерації, Молдови, Румунії, Сенегалу, Німеччини, Великої Британії.

У 2011 р. спостерігалось зменшення імпорту товарів легкої промисловості на 55,6%, загальний обсяг яких склав 389,4 млн дол. США. До області ввезено взуття на суму 97,5 млн дол., що на 67,3% менше, ніж у 2010 р., трикотажного одягу — відповідно на 67,4 млн дол. і на 71,2%, одягу текстильного — на 36,2 млн дол. і на 70,2%, синтетичних та штучних ниток — на 28,3 млн дол. і на 34,4%, виробів із шкіри — на 13,4 млн дол. і на 57,3%. Поряд з цим відбувалось збільшення імпорту синтетичних або штучних штапельних волокон в 1,6 раза, обсяг яких склав 59,0 млн дол., вати — відповідно у 2,1 раза і 26,3 млн дол., килимів — в 1,5 раза і 12,6 млн дол., ці товари надходили переважно з Китаю, Туреччини, Індії, Угорщини, Російської Федерації, Іспанії.

У січні-липні 2012 р. експорт товарів легкої промисловості склав 8,0 млн дол. і скоротився на 10,2% у порівнянні з відповідним періодом 2011 р. Якщо розглядати експортні поставки по групах, то слід відмітити, що експорт взуття

зріс на 13,6% і склав 3,3 млн дол., трикотажного одягу — в 1,8 раза і 1,1 млн дол. Текстильного одягу експортовано на суму 3,1 млн дол., обсяг якого скоротився на 27,2%. Головними споживачами цих товарів виступали Російська Федерація, Молдова, Румунія, Нідерланди, Велика Британія, Угорщина.

Підприємствами та фірмами області в аналізованому періоді 2012 р. ввезено товарів легкої промисловості на суму 430,8 млн дол., обсяг яких зріс в 1,6 раза відносно січня-червня 2011 р. Підвищення обумов-

лено збільшенням поставок взуття в 2,0 раза, обсяг якого склав 161,6 млн дол., одягу текстильного — в 2,9 раза і 93,7 млн дол., синтетичних та штучних ниток — в 2,3 раза і 29,3 млн дол., виробів із шкіри — в 1,9 раза і 16,8 млн дол., трикотажного полотна — у 8,2 раза і 10,1 млн дол., спеціальних тканин — у 3,3 раза і 7,2 млн дол., килимів — на 16,8% і 6,8 млн дол. Поряд з цим, зменшився імпорт трикотажного одягу на 7,6% і склав 52,5 млн дол., синтетичних та штучних штапельних волокон — 49,5% і 15,7 млн дол. Ці товари надходили переважно з Китаю, Туреччини, В'єтнаму, Індії, Таїланду.

Із загального обсягу продажу споживчих товарів за 2011 р. 52,8%, або 22806,3 млн грн., припадало на роздрібний товарооборот підприємств. У 2011 р. роздрібна мережа області формувала 6,5% від загального обсягу роздрібно-товарообороту підприємств у цілому в Україні (350059,2 млн грн.).

Обсяг продажу непродовольчих товарів на 49,5% формувався мережею підприємств-юридичних осіб, 42,9% у ньому складав оборот організованих і неформальних ринків, 7,6% — оборот торгових центрів і рядів та окремо розташованої мережі фізичних осіб-підприємців.

Збільшення частки продажу непродовольчих товарів характерно для структури роздрібно-товарообороту підприємств. У 2011 р. підприємствами їх продано на 14144,5 млн грн., питома вага у загальному обсязі роздрібно-товарообороту склала 62,0%, що на 0,1 в.п. більше, ніж у 2010 р. Продаж непродовольчих товарів за 2011 р. збільшився у цілому на 13,1%.

У 2011 р. одягу реалізовано на 36,5% більше, ніж у 2010 р., одягу зі шкіри — на 13,8%, верх-

нього та білизняного трикотажу — на 14,2%, панчішно-шкарпеткових — на 11,0%, взуття — на 2,9%, головних уборів продано на 9,4% менше. У січні-червні обсяги продажу по перелічених вище товарах зросли на 33,6%, у 2,1 раза, на 8,7%, на 0,9%, на 12,9% та у 5,0 разів відповідно.

У 2011 р. на продаж товарів вітчизняного виробництва припадало 59,2% від продажу споживчих товарів через торгову мережу підприємств. Слід зазначити, що у порівнянні з 2010 р. частка зменшилася на 4,2 в.п. Це найбільше падіння за останні сім років.

Частка у продажу непродовольчих товарів, які вироблені в Україні, зменшилась на 4,9 в.п. і склала 45,9%.

Частка продажу вітчизняних одягу у 2011 р. становила 10,4%, одягу зі шкіри — 56,3%, головних уборів — 36,2%, верхнього та білизняного трикотажу — 7,5%, панчішно-шкарпеткових виробів — 44,8%, взуття — 3,5%; у січні-червні 2012 р. відповідно 6,6%, 60,4%, 8,7%, 12,5%, 45,6%, 3,9%.

Для більш повного аналізу діяльності легкої промисловості області були використані математичні методи, які дуже часто використовують при дослідженні різних економічних явищ, особливо в випадку, коли бажають отримати числову оцінку досліджуваного процесу, а саме аналіз рядів динаміки, для того щоб на базі ряду значень показників за 2003—2011 рр. зробити прогноз випуску основних видів продукції на 2012 р.

Одним з найважливіших економічних процесів є процес виробництва різних видів продукції. А базовим поняттям математики є функція. Економетричні методи поєднують у собі математику та економіку. Одними з основних категорій економетрики є виробнича функція та динамічний ряд. Класична виробнича функція має два аргументи: основні виробничі фонди та затрати праці. Виробнича функція, побудована для галузі легкої промисловості, має властивість, яка вказує на звужений масштаб виробництва цієї галузі. Наприклад, дворазове збільшення обсягів використаних ресурсів дає збільшення обсягу продукції менше ніж у два рази. При аналізі показників галузі легкої промисловості дуже важко визначити тенденцію — напрям розвитку в часі, звичайно важко визначити прогнозне значення показника. Тенденцію показників було виявлено за допомогою графічного аналізу та значення коефіцієнта детермінації. Для тих моделей значень показника, для яких була виявлена тенденція, зро-

били точковий прогноз, а в деяких випадках було зроблено прогноз у вигляді інтервалу. Є і такі показники, для яких неможливо зробити прогноз. Результати аналізу наведено у таблиці 1.

Прогнози в цій таблиці зроблені на основі поліноміальних моделей різних степенів. Вони представлені або точковою оцінкою значення, або інтервальною і зроблені з певним відсотком імовірності від 40 до 95 відсотків.

Для показників — піджаки та блейзери, куртки типу піджаків, джемperi та вироби аналогічні чоловічі та хлопчачі, пальта, напівпальта, накидки, плащі, куртки теплі типу "аляски" (включаючи лижні) жіночі та дівчачі, з тканини, костюми жіночі та дівчачі та блузки, туніки, батники, сорочки жіночі та дівчачі — взагалі не вдалося виявити тенденцію. Слід відмітити також показник — чоловічі та хлопчачі брюки та бриджі з тканини — бо він апроксимується за допомогою експоненційної моделі.

У результаті проведеного аналізу можна зробити висновок, що більшість показників легкої промисловості можна змоделювати за допомогою поліномів третього степеня, які мають хвилеподібний характер.

ВИСНОВКИ

Таким чином, завдяки наведеному аналізу стану справ у легкій промисловості в Одеській області, слід відзначити, що підприємства галузі здійснюють заходи щодо підвищення конкурентоспроможності продукції та збільшення обсягів виробництва. Основні проблеми легкої промисловості — відсталі технології виробництва й низька якість продукції. Пріоритетним напрямом економічної та виробничої діяльності галузі залишається широке застосування якісної сировини, укріплення технічної бази високопродуктивним обладнанням, підвищення рівня конкурентоспроможності виробленої продукції з метою одержання прибутку при максимально повному задоволенні потреб споживачів.

Література:

1. Економічна доповідь. Стан та тенденції розвитку легкої промисловості Одеської області / Економічна доповідь. — Одеса, 2012. — 17 с.
 2. Новак Е. Введение в методы економетрики / Е. Новак. — М., 2004. — 245 с.
 3. Кабак А.Ф. Економетрія / А.Ф. Кабак, О.В. Проценко. — Одеса, 2003. — 561 с.
- Стаття надійшла до редакції 06.12.2012 р.